

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΓΝΩΣΤΟΥ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ 60΄

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των σελίδων, στις οποίες απαντάτε τα θέματα. Τυχόν σημειώσεις πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.
2. Διάρκεια συνολικής εξέτασης (διδαγμένου και αδίδακτου) κειμένου: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των θεμάτων

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΤΜΗΜΑ:

ΒΑΘΜΟΣ: /50

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Μπούρδου Νίκη

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγένειαν ζῶων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν, καὶ ἐπεχείρει βωμοὺς τε ἰδρύεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν· ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ, καὶ οἰκῆσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνὰς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἤϋρετο. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ᾤκουν σποράδην, πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν· ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφήν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής —πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὐπω εἶχον, ἥς μέρος πολεμική— ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σῶζεσθαι κτίζοντες πόλεις· ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἠδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. Ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία τίνα οὖν τρόπον δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· «Πότερον ὥς αἱ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; νενέμηνται δὲ ὧδε· εἷς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἱκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί· καὶ δίκην δὲ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω;» «Ἐπὶ πάντας», ἔφη ὁ Ζεὺς, «καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θὲς παρ' ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὥς νόσον πόλεως». Οὕτω δὴ, ὦ Σώκρατες, καὶ διὰ ταῦτα οἱ τε ἄλλοι καὶ Ἀθηναῖοι, ὅταν μὲν περὶ ἀρετῆς

τεκτονικῆς ἢ λόγος ἢ ἄλλης τινὸς δημιουργικῆς, ὀλίγοις οἶονται μετεῖναι συμβουλῆς, καὶ ἐάν τις ἐκτὸς ὧν τῶν ὀλίγων συμβουλεύῃ, οὐκ ἀνέχονται, ὥς σὺ φῆς—εἰκότως, ὥς ἐγὼ φημι—ὅταν δὲ εἰς συμβουλὴν πολιτικῆς ἀρετῆς ἴωσιν, ἣν δεῖ διὰ δικαιοσύνης πᾶσαν ἰέναι καὶ σωφροσύνης, εἰκότως ἅπαντος ἀνδρὸς ἀνέχονται, ὥς παντὶ προσῆκον ταύτης γε μετέχειν τῆς ἀρετῆς ἢ μὴ εἶναι πόλεις. Αὕτη, ὧ Σώκρατες, τούτου αἰτία.

Πλάτων, Πρωταγόρας 322a-323a

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. α) Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο. (μον. /5)

1. Τα δώρα του Προμηθέα καθιστούν τον άνθρωπο ικανό να επεμβαίνει στη φύση, να προσπαθεί να την αλλάξει και να βελτιώσει τη ζωή του.
2. Ο άνθρωπος χρησιμοποιώντας την πρακτική νοημοσύνη του εξασφάλισε τροφή, στέγη και ενδυμασία.
3. Όσα είχε πετύχει ο άνθρωπος χάρη στα δώρα του Προμηθέα ήταν αρκετά για την επιβίωσή του.
4. Ο Δίας εξασφάλισε την καθολική συμμετοχή όλων στην αιδώ και τη δίκη.
5. Ο Πρωταγόρας σε κανένα σημείο της επιχειρηματολογίας του δε συγκλίνει με τον Σωκράτη.

β) Ποια ήταν η στάση των Αθηναίων απέναντι στη δημιουργική τέχνη και ποια απέναντι στην πολιτική; (μον. /5)

μον. /10

B1. Να αναπτύξετε το σημασιολογικό περιεχόμενο των εννοιών «αἰδώς» και «δίκη» και να δηλώσετε γιατί η «αἰδώς» και η «δίκη» θεωρούνται «πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί».

μον. /10

B2.**ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ****Πλάτωνος Πρωταγόρας, 319.b.3-319.d.7**

Εγώ [δηλ. ο Σωκράτης] λοιπόν θεωρώ, όπως και οι άλλοι Έλληνες, πως οι Αθηναίοι είναι σοφοί. Και βλέπω ότι, όποτε συγκεντρωνόμαστε στην εκκλησία του δήμου, όταν η πόλη πρόκειται να εκτελέσει κάποιο έργο οικοδομικό, καλούμε τους οικοδόμους ως συμβούλους στην οικοδομία, κι όταν πάλι πρόκειται για ναυπηγικό έργο, καλούμε τους ναυπηγούς, και με τον ίδιο τρόπο πράττουμε όταν πρόκειται για όλα τα αντίστοιχα έργα, για όσα δηλαδή θεωρείται πως είναι διδακτά και μπορεί κάποιος να τα μάθει με κατάλληλα μαθήματα. Εάν επιχειρήσει δε κάποιος άλλος να δώσει τη συμβουλή του στον δήμο, κάποιος που οι άνθρωποι δεν τον θεωρούν τεχνίτη σχετικό, η συνέλευση δεν τον αποδέχεται, ακόμα κι αν είναι και ωραίος και πλούσιος και από μεγάλη οικογένεια. Αντίθετα τον κοροϊδεύουν και του φωνάζουν, μέχρι αυτός που τόλμησε να μιλήσει να φύγει μόνος του τρομοκρατημένος ή μέχρι να τον σύρουν οι τοξότες και να τον βγάλουν σηκωτό, με διαταγή των πρυτάνεων. Για τα θέματα λοιπόν που θεωρούν [οι Αθηναίοι] ότι εξαρτώνται από κάποια συγκεκριμένη τεχνογνωσία, έτσι ενεργούν. Όταν όμως πρέπει να αποφασιστεί κάποιο ζήτημα που αφορά τη διοίκηση της πόλεως, σηκώνεται και δίνει τις συμβουλές του γι' αυτό εξίσου και ο οικοδόμος και ο σιδεράς και ο έμπορος ή ο ναυτικός και ο πλούσιος και ο φτωχός και αυτός που είναι από μεγάλο γένος και αυτός που δεν είναι από κάποια γενιά σπουδαία. Και κανένας δεν τους ψέγει γι' αυτό, όπως τους προηγούμενους: γιατί εσύ, χωρίς να έχεις διδαχθεί από πουθενά αυτό το πράγμα και χωρίς να έχεις δάσκαλο σ' αυτό το θέμα, θέλεις τώρα να δώσεις και συμβουλές. Άρα, είναι προφανές πως δεν θεωρούν ότι το πράγμα αυτό είναι κάτι που διδάσκεται.

Αφού μελετήσετε το απόσπασμα «Οὕτω δὴ, ὦ Σώκρατες, καὶ διὰ ταῦτα ... τούτου αἰτία» και το παραπάνω μεταφρασμένο κείμενο, να απαντήσετε στο ερώτημα: πώς συσχετίζει την πολιτική αρετή ο Πρωταγόρας και πώς ο Σωκράτης με τις αντιλήψεις και τη συμπεριφορά των Αθηναίων στον δημόσιο βίο τους; /10

B3. Να γράψετε μέσα από το πρωτότυπο κείμενο μία λέξη που είναι ετυμολογικά συγγενείς με τις παρακάτω: δεισιδαιμονία, ερμαφρόδιτος, αυτοκτονία, αδιάφθορος, εξής, παρεκτροπή, εξολοθρευτής, τοποθέτηση, περιουσία, αγενής. /10

B4. Να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**» εάν είναι λανθασμένη:

1. Ο Πλάτωνας μετά τον θάνατο του Σωκράτη κατέφυγε στα Μέγαρα.
2. Στα 367, ο Διονύσιος ο Ι' διαδέχτηκε τον πατέρα του και ο Δίωνας πίεσε τον Πλάτωνα να επιστρέψει στις Συρακούσες.
3. Η Ακαδημία θα λειτουργήσει για εννέα αιώνες μέχρι το 529 π.Χ.
4. Ο Πλάτωνας απέρριπτε εντελώς την αξία της συμβολικής μυθικής αφήγησης.
5. Ο Πλάτωνας στο έργο *Πρωταγόρας* προσπαθεί να καταδείξει τις απεριόριστες δυνατότητες της σοφιστικής.

μον. /10

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!

avoids